

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Ontwikkeling bedrijventerrein in de Oostpolder

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport en de aanvulling daarop

12 oktober 2023 / projectnummer: 3669

1 Advies over de aanvulling op het MER in het kort

De provincie Groningen en gemeente Het Hogeland willen de Oostpolder ontwikkelen tot 600 hectare bruto bedrijventerrein. Dit terrein is bedoeld voor grootschalige bedrijven (meer dan 50 hectare) voor bijvoorbeeld de waterstof- en batterijenindustrie en voor datacenters. Hiermee willen provincie en gemeente de regionale economie en werkgelegenheid te versterken. Om deze ontwikkeling mogelijk te maken wil de provincie een structuurvisie vaststellen. Voor het besluit over de Structuurvisie Oostpolder is een milieueffectrapport (MER) opgesteld. Eerder constateerde de Commissie voor de milieueffectrapportage dat daarin nog belangrijke informatie ontbrak. Het ging om de volgende punten:

- de randvoorwaarden voor vestiging voor de verschillende bedrijfstypen, als onderbouwing van de uitgangspunten voor de effectbepaling;
- de fasering van de aanleg en het gebruik van het bedrijventerrein en de consequenties daarvan voor de milieugevolgen;
- de aannemelijkheid dat voldaan kan worden aan de eisen van de Wet natuurbescherming (Wnb) en de Kader Richtlijn Water (KRW);
- een navolgbare variant voor de inrichting van het bedrijventerrein waarbij de toename van de geluidbelasting op woningen tot een minimum beperkt blijft;
- de eventuele gevolgen van aardbevingen voor externe veiligheid en de wijze waarop deze gevolgen beperkt kunnen worden.

Daarop heeft de provincie Groningen besloten het MER aan te vullen. In dit advies spreekt de Commissie zich uit over de juistheid en volledigheid van aanvulling op het MER.

Wat staat in de aanvulling op het MER?

In de aanvulling zijn per bedrijfstype de te verwachten milieueffecten op hoofdlijnen beschreven. Vermeld is dat de vestiging van automotieve industrie wordt uitgesloten. Ook is informatie over de fasering van de ontwikkeling van het bedrijventerrein toegevoegd. Agrarisch gebruik blijft mogelijk totdat er concreet zicht is op gronduitgifte.

De aanvulling concludeert dat negatieve gevolgen van stikstofdepositie voor beschermde natuurgebieden zijn uit te sluiten en dat voldaan kan worden aan de eisen voor de waterkwaliteit. Ook negatieve gevolgen voor beschermde vogels worden uitgesloten geacht.

Een toelichting is gegeven op de inrichting van het bedrijventerrein waarbij de toename van de geluidbelasting op woningen zo beperkt mogelijk blijft, onder de voorwaarde dat de doelen realiseerbaar blijven.

De risico's van aardbevingen als gevolg van de gaswinning in Groningen zijn vermeld, en ook de uitgangspunten voor aardbevingsbestendig bouwen.

Wat is het advies van de Commissie?

Met de aanvulling is voor de besluitvorming over de Structuurvisie Oostpolder extra informatie beschikbaar gekomen. Op veel punten, die in het eerdere advies van de Commissie benoemd zijn, geeft de aanvulling voldoende informatie. Het gaat om de toe te laten bedrijfstypen en de fasering van het bedrijventerrein. Een navolgbare toelichting is gegeven over de inrichting van het bedrijventerrein met zo min mogelijk extra

geluidbelasting voor omwonenden. Ook is afdoende beschreven wat de risico's op aardbevingen zijn en de wijze waarop de gevolgen ervan beperkt kunnen worden.

De Commissie signaleert bij de toetsing van de aanvulling echter dat onvoldoende aannemelijk is gemaakt dat voldaan kan worden aan de eisen van de Wet natuurbescherming en de Kader Richtlijn Water. Voor de onderwerpen stikstof, beschermde soorten en waterkwaliteit is onvoldoende onderbouwd dat het plan uitvoerbaar is. Het aanvullen van die informatie acht zij essentieel om het belang van de leefomgeving volwaardig mee te kunnen wegen bij het besluit over de Structuurvisie Oostpolder.

De Commissie adviseert deze informatie alsnog op te nemen, en dan pas een besluit te nemen over de Structuurvisie Oostpolder. In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel toe.

Figuur 1: Locatie van de Oostpolder ten zuiden van de Eemshaven.

Aanleiding MER

Om te voldoen aan de vraag naar grote kavels voor bijvoorbeeld waterstofbedrijven, batterijfabrieken, datacenters en nieuwe vormen van energie-intensieve bedrijven willen de provincie Groningen en gemeente Het Hogeland een industrieterrein aanleggen in de Oostpolder. Het aanleggen van een industrieterrein is een activiteit die wordt genoemd in het Besluit m.e.r. (categorie D11.3, net als het oprichten van bepaalde bedrijven die mogelijk op het industrieterrein worden toegestaan, zoals een industriële installatie bestemd voor de productie van onder meer elektriciteit (categorie D22.1) en het graven van nieuwe waterpartijen (categorie C16.1 en D16.1). Vanwege effecten voor omliggende Natura 2000-gebieden, zoals de Waddenzee, is een Passende beoordeling uitgevoerd. Ook daarom moet een plan-MER opgesteld worden.

Na het plan-MER wordt nog een project-MER opgesteld waarbij het voorkeursalternatief meer in detail wordt uitgewerkt, waarna het door Provinciale Staten van de provincie Groningen wordt vastgelegd in een Provinciaal Inpassingsplan (PIP).

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen

milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – de Gedeputeerde Staten van provincie Groningen – besluit over de Structuurvisie Oostpolder.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt door nummer [3669](#) op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Toelichting op het advies

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe. Enkele adviezen zijn opgenomen in een tekstkader. Naar het oordeel van de Commissie is het uitvoeren ervan essentieel om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij de besluitvorming door Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen. Dit hoofdstuk bevat ook enkele adviezen voor het nog op te stellen project-MER.

2.1 Onderbouwing uitgangspunten effectbepaling

De aanvulling geeft aan dat de vestiging van automotieve industrie zal worden wordt uitgesloten in het Provinciaal Inpassingsplan. Hiervan uitgaande onderschrijft de Commissie de conclusie dat de milieueffecten ervan niet beschreven hoeven te worden. Per bedrijfstype dat wel wordt toegelaten zijn in tabel 2.2 de te verwachten milieugevolgen aangegeven. Daaruit blijkt dat alle beoogde bedrijfstypen moeten voldoen aan de eisen uit de Landschapsvisie en het Ruimtelijk Kwaliteitskader. Voor geluid wordt de specificatie van het plan-MER aangehouden en op basis daarvan een geluidverdeelpunten opgesteld. Geurhinder wordt, gezien het bedrijfsprofiel, niet verwacht. Wel kan door industriële emissies de luchtkwaliteit negatief beïnvloed worden. De waterkwaliteit kan negatief beïnvloed worden door koelwaterlozingen.

Met de aanvulling zijn naar het oordeel van de Commissie de milieueffecten per bedrijfstype op hoofdlijnen in beeld, passend bij het besluit over de Structuurvisie Oostpolder:

- voor verkeer is de informatie uit het MER, door het uitsluiten van de mogelijkheid tot vestiging van automotieve industrie, nu voldoende;
- voor geluid is hoek 2 beter onderbouwd (zie paragraaf 2.4 van dit advies), zodat de informatie voldoet;
- voor externe veiligheid was de informatie in het MER al voldoende;
- voor luchtkwaliteit is, gelet op de achtergrondwaarde en de relatief beperkte emissies van de toe te laten bedrijfstypen, voldoende aannemelijk gemaakt dat voldaan wordt aan de luchtkwaliteitseisen uit de Wet milieubeheer;
- voor geur onderschrijft de Commissie de conclusie dat geen aanzienlijke geurhinder wordt verwacht;
- voor landschap geeft de Landschapsvisie en het Ruimtelijk Kwaliteitskader voldoende kader om de buitenranden van bedrijven vorm te geven;
- voor water is aangegeven dat er behoefte aan proceswater en koelwater kan zijn, maar de gevolgen daarvan zijn niet in beeld (zie verder paragraaf 2.3.3 van dit advies);
- ook de gevolgen van stikstofdepositie en de gevolgen voor beschermde akkerbroedvogels zijn nog onvoldoende in beeld (zie paragraaf 2.3.1. en 2.3.2 van dit advies).

Los van het oordeel dat de uitvoerbaarheid van het voornemen op het gebied van natuur en water onvoldoende aannemelijk is gemaakt, adviseert de Commissie de milieueffecten in het project-MER verder te concretiseren en in detail uit te werken. Dit ter onderbouwing van de randvoorwaarden voor bedrijfsvestiging.

2.2 Fasering bedrijventerrein

De aanvulling geeft aan dat de ontwikkeling van het bedrijventerrein naar verwachting start aan de oostkant met een hoogspanningsverdeelstation van Tennet. Ruimte voor waterstoffabrieken wordt gevonden aan de noordzijde langs de Kwelderweg. Aan de zuid- en westzijde is er vooral ruimte voor de bedrijven uit de 'maakindustrie'. Verwacht wordt dat door de hoge marktvraag de Oostpolder binnen 10 jaar is uitgegeven.

De betreffende grond wordt bouwrijp gemaakt op het moment dat er concreet zicht is op gronduitgifte voor een concreet initiatief. Elk initiatief leidt tot een kavel van 50 tot 100 hectare, zodat met 4 tot 8 kavels het bedrijventerrein (400 hectare netto uitgeefbaar) is uitgegeven. Tot de uitgifte wil de provincie de gronden in overleg met de zittende agrariërs tijdelijk verpachten, zodat niet onnodig goede landbouwgrond onbenut blijft liggen.

Bedrijven moeten hun 'buitenranden' zorgvuldig vormgeven en iedere kavel moet een logische afronding van het bedrijventerrein vormen. De Landschapsvisie en het Ruimtelijk Kwaliteitskader vormen hierbij de basis. De regels worden vastgelegd in een nog op te stellen beeldkwaliteitsplan, dat tegelijkertijd met het PIP wordt vastgesteld. Uitzondering op het 'zo laat mogelijk' bouwrijp maken vormt de realisatie van het groen-blauwe raamwerk en de realisatie van de bufferzone aan de zuidrand van de Oostpolder.

De Commissie acht met de aanvulling, voor de besluitvorming over de Structuurvisie Oostpolder, nu voldoende informatie beschikbaar over de fasering van de aanleg en het gebruik van het bedrijventerrein en wat dit betekent voor de leefomgeving.

2.3 Uitvoerbaarheid van het voornemen

2.3.1 Stikstofdepositie

Voor een deel van de habitattypen en leefgebieden van soorten is een toename van de stikstofdepositie berekend. De aanvulling geeft aan dat het mogelijk is om op basis van een ecologische beoordeling te concluderen dat de natuurlijke kenmerken van de betreffende Natura 2000-gebieden niet worden aangetast. Voor zover die conclusie niet kan worden getrokken is het mogelijk via intern en extern salderen aantasting van de natuurlijke kenmerken te voorkomen, zo staat in de aanvulling.

Ontbrekende stikstofbronnen

De Commissie merkt op dat ook in de aanvulling de effecten van verschillende stikstofemissies niet zijn meegenomen in de stikstofberekening. Het betreft in ieder geval de stikstofemissies door de realisatie, vervoer door schepen en goederentreinen, eventuele industriële emissies, en het gebruik en het testen van back-up systemen van dieselgeneratoren die nodig zijn voor datacenters. Aangegeven is dat in het project-MER de

ontbrekende stikstofbronnen aan de beoordelen informatie worden toegevoegd, waarna opnieuw een ecologische beoordeling zal plaatsvinden.

Uitvoerbaarheid bronmaatregelen

De aanvulling benoemt verschillende bronmaatregelen om de stikstofemissie in de gebruiksfase te verminderen, zoals het eisen van een volledig stikstofemissieloze bedrijfsvoering en het beperken van de mogelijkheden voor bedrijven met veel verkeersaantrekkende werking. Tijdens de aanlegfase moeten de werkzaamheden zoveel mogelijk met stikstofemissieloos materieel uitgevoerd worden en de werkzaamheden moeten worden verspreid over meerdere jaren om de uitstoot en daarmee de depositie per jaar te beperken. De Commissie merkt op dat niet is aangegeven hoe haalbaar genoemde maatregelen zijn, en welke emissiereductie ermee wordt bereikt.

Effecten intern en extern salderen

De aanvulling geeft aan dat de stikstofemissies door de gebiedsontwikkeling (intern) gesaldeerd worden met de huidige emissies van de landbouw (vooral het gevolg van bemesting van landbouwgrond). Er wordt echter geen indicatie gegeven van de stikstofruimte die dit oplevert. Daarnaast wordt mogelijk gebruik gemaakt van extern salderen. Gewezen wordt op de landelijke en regionale stikstofbanken die momenteel door het Rijk en de provincies worden ingericht. Of hiermee aantasting van natuurlijke kenmerken te voorkomen is, is verder niet onderbouwd.

Uit de informatie in de aanvulling kan naar het oordeel van de Commissie niet worden afgeleid dat aantasting van de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden als gevolg van additionele (cumulatieve) stikstofdepositie in de aanleg- en gebruiksfase is uitgesloten. De beantwoording daarvan wordt doorgeschoven naar het project-MER. De uitvoerbaarheid van het voornemen is daarmee nog onvoldoende aannemelijk gemaakt.

Geef, voorafgaand aan de besluitvorming over de Structuurvisie Oostpolder, een inschatting van de bijdrage van nog ontbrekende bronnen aan de stikstofdepositie. Geef aan welke (bron-) maatregelen haalbaar en effectief zijn om de uitstoot van stikstof zoveel mogelijk te voorkomen. Maak vervolgens aannemelijk dat via een ecologische beoordeling, en/of intern en/of extern salderen aantasting van natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden is uit te sluiten.

2.3.2 Beschermde soorten

De aanvulling geeft nadere informatie over het voorkomen van beschermde soorten, en of verbodsbepalingen uit de Wnb worden overtreden. Ook zijn mitigerende maatregelen beschreven die mogelijk en/of nodig zijn om negatieve effecten te voorkomen of te verminderen.

De Commissie onderschrijft de conclusie in de aanvulling dat geen verslechtering van de staat van instandhouding voor huismus en gewone dwergvleermuis te verwachten is, of met maatregelen te voorkomen is. De conclusie dat er geen gevolgen voor de staat van instandhouding kunnen zijn voor akkerbroedvogels, is daarentegen onvoldoende onderbouwd.

- Voor de gele kwikstaart, graspieper, kwartel en veldleeuwerik is aangegeven dat in de groene corridors geschikt broedgebied beschikbaar komt. De oppervlakte daarvan is echter veel kleiner dan in de huidige situatie.¹ Ook wordt erop gewezen dat er geen versturende invloed van bodembewerking en gewasbescherming meer plaatsvindt. De Commissie merkt op dat daar een versturende werking van omliggende bedrijvigheid tegenover staat.
- Voor de scholekster en kievit wordt een zodanig beperkt aantal broedparen verwacht dat het verlies van broedgebied geen gevolgen zal hebben voor de staat van instandhouding. Mocht uit het nader onderzoek voor het project-MER blijken dat de aantallen broedparen hoger zijn, dan wordt het instellen van een akkervogelreservaat als compenserende maatregel voorgesteld. De consequenties voor het voornemen van het instellen van een akkervogelreservaat zijn evenwel niet beschreven.

Maak, voorafgaand aan de besluitvorming over de Structuurvisie Oostpolder, ook voor akkerbroedvogels aannemelijk dat geen verslechtering plaatsvindt van de staat van instandhouding. Geef aan wat de consequenties voor het voornemen zijn van het instellen van een akkervogelreservaat.

2.3.3 Gevolgen waterkwaliteit

De aanvulling geeft aan dat koelwaterlozing op de Eemhaven voor de hand ligt. Lozing van koelwater direct op de Waddenzee/Eems-Dollard is niet uitgesloten. Aangegeven is dat er nog een zorgvuldige afweging moet plaatsvinden over eventuele koelwaterlozingen en dat er aan bedrijven die zich in de Oostpolder willen vestigen, en die water willen onttrekken of willen lozen, strikte eisen worden gesteld. Indien nodig moeten bedrijven hun processen aanpassen om aan de waterkwaliteitseisen te kunnen voldoen en een vergunning te kunnen krijgen, zo is aangegeven.

Verontreinigd hemelwater van wegen en bedrijventerreinen zal worden afgevoerd naar het rioleringsstelsel. Verwacht wordt dat de waterkwaliteit verbetert door:

- beëindiging van het landbouwkundig gebruik, waardoor geen nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen meer afspoelen naar het oppervlaktewater;
- het aanleggen van natuurvriendelijke oevers in de groenblauwe zone;
- het in verbinding zetten van de watergangen met het open water, waardoor doorspoeling mogelijk wordt.

De Commissie merkt op dat niet duidelijk is wat het effect is van bovengenoemd maatregelenpakket. Omdat ook lozing van koelwater op de Waddenzee/Eems-Dollard niet is uitgesloten kan nog niet met zekerheid worden uitgesloten dat het plan de waterkwaliteit (tijdelijk of permanent) verslechtert of het tijdig bereiken van de goede chemische en ecologische toestand van betreffende waterlichamen (KRW-doelen) in de weg staat. Ook is onduidelijk of aantasting van de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebied Waddenzee (eis vanuit de Wnb) kan worden uitgesloten.

¹ Deze soorten stellen ook eisen aan de openheid van het landschap (bij de veldleeuwerik bijvoorbeeld ca 100 meter).

Maak, voorafgaand aan de besluitvorming over de Structuurvisie Oostpolder, aannemelijk dat voldaan kan worden aan de eisen van de KRW en de Wnb. Beschrijf ook de mogelijke consequenties voor bedrijven als (zeer) strikte vergunningseisen gesteld moeten worden.

2.4 Inrichtingsvariant voor geluidhinder

De aanvulling geeft informatie over de bestaande zonering van het industrielawaai en de al verleende hogere waarde-besluiten voor woonbestemmingen. Aangegeven is dat de Oostpolder wordt ontwikkeld binnen de bestaande zone industrielawaai, en dat de cumulatieve geluidnorm uit de Structuurvisie Eemsmond-Delfzijl van kracht blijft. Dat betekent dat er maar beperkt extra geluid geproduceerd mag worden.

Per bedrijfstype is aangegeven welke geluidproductie verwacht wordt (relatief hoog, middelhoog of laag). Vervolgens is gekeken hoe de gebiedsontwikkeling ruimtelijk kan worden uitgevoerd. Daarbij zijn twee situaties onderscheiden, namelijk zonder en met sturing op het aantal woningen met een geluidsbelasting van 60 dB (hoek 1, respectievelijk hoek 2). In hoek 2 is de ruimte voor het bedrijfstype met de relatief hoge geluidproductie (waterstoffabriek) op 80 hectare gesteld, zodat er daadwerkelijk één fabriek gerealiseerd kan worden. De invulling van hoek 2 op deze manier geeft dan de minimale toename van de geluidbelasting waarbij in ieder geval één waterstoffabriek gerealiseerd kan worden, zodat het doelbereik van de ontwikkeling van het bedrijventerrein binnen bereik blijft. Uit de informatie wordt duidelijk dat er woningen zijn waar de geluidbelasting nu 55 dB bedraagt, en dat deze kan toenemen tot maximaal 60 dB. Voor dergelijke woningen zal dus een hogere waarde-besluit genomen moeten worden. In de aanvulling is voldoende onderbouwd dat een andere invulling van hoek 2 (zoals door de Commissie eerder gevraagd) geen realistisch plan tot gevolg heeft, waarmee de reeds onderzochte hoek 2 het maximaal haalbare is.

De Commissie acht hiermee voldoende informatie voor de besluitvorming over de Structuurvisie Oostpolder beschikbaar. Zij adviseert, zoals ook voorgesteld in de aanvulling, in het project-MER de geluidbelasting per geluidgevoelige bestemming aan te geven.

2.5 Gevolgen van aardbevingen

De aanvulling geeft inzicht in de aardbevingsrisico's als gevolg van gaswinning in Groningen. Voor aardbevingsbestendig bouwen van industriële gebouwen wordt de Nederlandse Praktijk Richtlijn (NPR 9998:2020) gebruikt. Voor het beoordelen of een bedrijfspannend sterk genoeg is om de belasting van een aardbeving te weerstaan, wordt gebruik gemaakt van de inzichten bij de Nationaal Coördinator Groningen (NCG), bijvoorbeeld over de externe veiligheidsrisico's bij bedrijven die met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen werken.

De Commissie acht hiermee voldoende informatie beschikbaar voor de besluitvorming over de Structuurvisie Oostpolder. Zij adviseert in het project-MER voor de vijf beoogde bedrijfstypen concreet aan te geven hoe de industriële gebouwen aardbevingsbestendig gerealiseerd worden en wat de resterende externe veiligheidsrisico's als gevolg van aardbevingen zijn.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ir. Tanja Bremer

dr. Geert Draaijers (secretaris)

drs. Roeland van Kerkhoff

ir. Kees Slingerland (voorzitter)

ing. Rob Vogel

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Structuurvisie Oostpolder.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. Onderdelen C en D van de bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke [activiteiten](#) het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteit D11.3 (het aanleggen van een industrieterrein), D22.1 (het oprichten van industriële installaties, bijvoorbeeld voor de productie van elektriciteit) en C/D16.1 (het graven van nieuwe waterpartijen). Een MER is ook nodig omdat effecten op Natura 2000-gebieden optreden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven.

Bevoegd gezag besluit

Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen.

Initiatiefnemer besluit

Provincie Groningen en gemeente Het Hogeland.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Het bevoegd gezag heeft de Commissie niet in de gelegenheid gesteld om zienswijzen en adviezen bij haar advies te betrekken.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3669](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

